

הנדסאים וטכנאים - חברה
לניהול קופות גמל ענפיות
בע"מ

דוחות כספיים לשנת 2008

ההנדסאים והטכנאים – חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוחות כספיים

לשנת 2008

תוכן העניינים

עמודים

2-9	דוח על עסקי התאגיד
10-26	דוח הדירקטוריון
27	דוח רואה החשבון המבקר
28-29	הצהרות
	דוחות כספיים :
30	מאזנים
31	דוחות הכנסות והוצאות
32-34	ביאורים לדוחות הכספיים

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2008

סכומים מדווחים

1. פעילות התאגיד

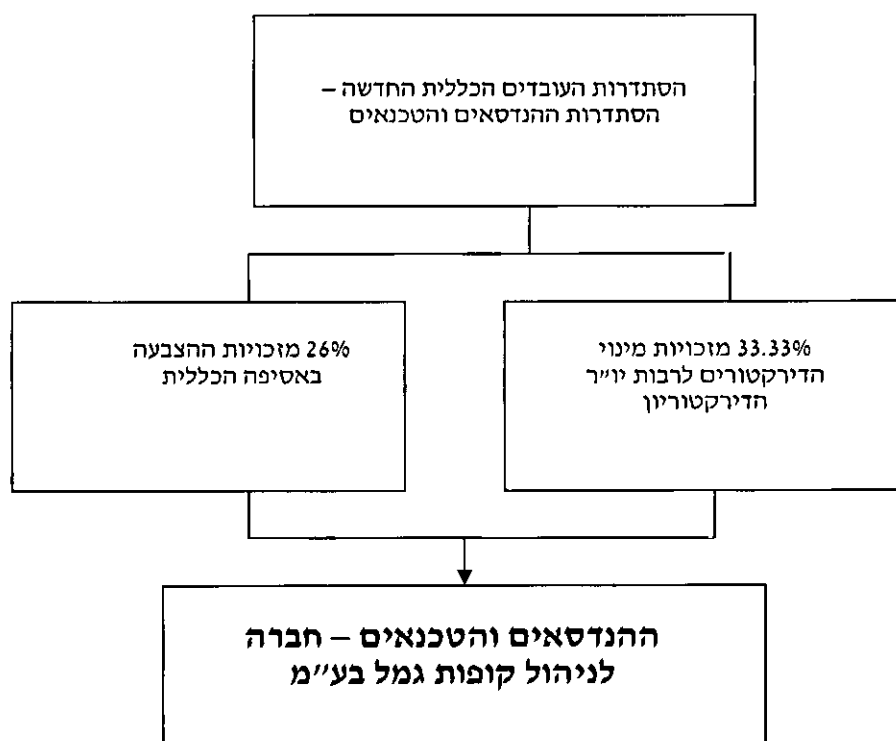
הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן "החברה") מנהלת את קופיג הנדסאים וטכנאים (להלן "הקופה").

הקופה הוקמה ביום 29 בינואר 1996. עמיתי הקופה הם חברים בחברה, ועל פי חוק החברות התשנ"ט – 1999, הם נחשבים כבעלי מניות ללא ערך נקוב. מספר החברים בחברה אינו מוגבל. החברה התקשרה עם בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן – "בנק יהב") לצורך קבלת שירותי תפעול. תפקיד בנק יהב הוא לנהל את חשבונות החברה, והקופה ואת חשבונות העמיתים לפי תקנון החברה, הוראות החברה, הדירקטוריון והוועדות שלו ובכפוף להוראות כל דין. עד ליום 31 בדצמבר 2007 הבנק גם השקיע את כספי הקופה.

להלן הצדדים הקשורים לחברה:

- כל הדירקטורים והמנכ"ל וכן כל החברות בהן מחזיק מי מהדירקטורים או והמנכ"ל (ככל שקיימות כאלה) 25% מהון המניות או יותר.
 - ההסתדרות הכללית החדשה והחברות המוחזקות על ידה בשיעור של 25% ומעלה.
 - מנהלי התיקים הנותנים שרותי השקעות, והגופים הקשורים אליהם, כחלק מקבוצת המשקיעים, לגבי אותו חלק מנכסי הקופה המנוהל אצל כל מנהל תיק (הוגשה שאילתה בעניין זה לאגף שוק ההון).
 - קופיג הנדסאים וטכנאים, המנוהלת על ידי החברה.
- קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים
החברה לניהול קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ

2. תרשים מבנה האחזקות העיקריות

יתר זכויות מינוי הדירקטורים וההצבעה שייכות לעמיתי קופת גמל הנדסאים.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2008

3. מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של הקופה (באלפי ₪)

2006	2007	2008	נתון כספי
2,028	2,077	3,113	הוצאות דמי ניהול (1)
909,379	891,619	724,163	סך נכסים מנוהלים (2)
(14,566)	(103,405)	(38,898)	סך הפקדות, משיכות והעברות - צבירה נטו חיובית (שלילית) (3)
5.88%	9.99%	(14.35%)	תשואה נומינלית ברוטו

הסברים להתפתחויות בנתונים שלעיל:

- (1) העליה נובעת בעיקר מדמי ניהול ששולמו למנהלי התיקים בקיזוז הירידה בעמלת התפעול המשולמת לבנק יהב.
- (2) יתרה ליום 31 בדצמבר בשנה המדווחת. הקיטון בשנת 2008 נובע מהפסדים שצברה הקופה ומהצבירה השלילית נטו של זכויות העמיתים.
- (3) השינוי בין שנת 2008 ובין השנה הקודמת נובע בעיקר מירידה בהעברות מהקופה, שקוזה בחלקה בעליה במשיכות.

4. סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה

החברה כפופה לחוקי קופות גמל, לתקנות מס הכנסה ולהוראות הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן - "אגף שוק ההון"). ראה פירוט בסעיף 14 להלן.

פרוט נוסף, ראה בביאור 5 - "תהליכי חקיקה ותקינה" בדוחות הכספיים.

שוונות

ראה בדוח הדירקטוריון בפרק "ההתפתחויות הכלכליות במשק והשפעתן על מדיניות ההשקעות של הקופה" התייחסות להשפעת המשבר הכלכלי במשק על פעילות הקופה.

5. מידע כללי על תחום הפעילות

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ עוסקת בניהול קופ"ג הנדסאים וטכנאים. מידע נוסף ראה בפרק 1 לעיל.

הקופה מקבלת מדי חודש הפקדות ממעסיקים ומעובדיהם, אשר נקבעות כשיעור מהשכר. החברה מנהלת את כספי העמיתים ומשקיעה אותם, בכפוף להוראות החוק ולהנחיות הדירקטוריון. כל נכסי הקופה נוהלו בשנת 2008 בתיק השקעות אחד, ללא מסלולים. הקופה מחזירה לעמית את כספו (או מעבירה לקופה אחרת) בתוספת התשואה שהשיגה, לפי דרישת העמית ובכפוף להוראות החוק.

שיעורי ההפרשות המרביים מתוך השכר שהייתה הקופה רשאית לקבל עבור תגמולים לשכירים, הם 7% מן השכר על ידי העובד, ו- 7.5% על ידי המעביד.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2008

5. מידע כללי על תחום הפעילות (המשך)

סכומי ההפרשות שקיבלה הקופה בתקופת הדוח לחשבונות של שכירים, נגזרים ממשכורתו של העמית על פי התנאים והסכמי העבודה אצל המעביד.

כמו כן, הקופה מקבלת הפקדות של תגמולים לעצמאים.

דמי ניהול

על פי תקנון הקופה, השיעור המקסימלי של דמי ניהול הוא 2.0% לשנה. החברה גובה מעמיתי הקופה דמי ניהול על פי סכום ההוצאות בפועל.

שיעור דמי הניהול שנגבו מעמיתים בשנת 2008, לפי הנוסחה המופיעה בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכד-1964 (תוספת שישית, חלק ג') הוא 0.34%.

מידע נוסף ראה בביאור מספר 3 בדוחות הכספיים – "דמי ניהול".

השוואה לענף

היקף הנכסים של קופות הגמל לתגמולים ירד בשנת 2008 בשיעור של 22.93%. היקף נכסי הקופה ירד בשיעור של 18.8% באותה תקופה.

התשואה הנומינלית הממוצעת ברוטו שהשיגו הקופות לתגמולים בענף היתה תשואה שלילית בשיעור של 16.37%. קופת גמל הנדסאים וטכנאים השיגה בשנת 2008 תשואה נומינלית ברוטו שלילית בשיעור של 14.35%.

השיעור הממוצע של דמי הניהול בענף קופות הגמל לתגמולים בשנת 2008 היה 0.86%. השיעור השנתי של דמי הניהול שנגבו מעמיתי קופת הגמל הנדסאים וטכנאים בשנת 2008 הוא 0.34%.

מבנה ניהול ההשקעות

דירקטוריון החברה קובע את מדיניות הקצאת הנכסים הכוללת. מדיניות זו מביאה בחשבון את דרגות הסיכון שהשקעות הקופה יתבצעו על פיהן. המדיניות האמורה כוללת התייחסות באילו אפיקים להשקיע ומה השיעור המינימלי והמכסימלי להשקעה בכל אפיק. ועדת ההשקעות מתווה את מדיניות ההשקעות בפועל במשך השנה, במסגרת המדיניות שקבע הדירקטוריון, בהתחשב בפרמטרים מקרו-כלכליים ובתנאי השוק המשתנים. בדיוני ועדת ההשקעות מתקבלות לעיתים גם החלטות בנוגע להשקעות ספציפיות, בעיקר באפיקים הלא סחירים.

ניהול תיק ההשקעות שברשות הקופה חולק בחודש דצמבר 2007 בין שלושה גורמים שונים, שתפקידם לפעול בנכסים בכפוף להוראות ועדת השקעות.

מנהלי ההשקעות מיישמים את מדיניות הדירקטוריון ואת החלטות ועדת ההשקעות, ומשקיעים בניירות ערך ספציפיים על יסוד עבודות וניתוחים כלכליים, ובכפוף למדיניות ולהנחיות האמורות.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2008

5. מידע כללי על תחום הפעילות (המשך)

מערך האשראי

בחוזר גופים מוסדיים "ניהול סיכוני אשראי אגב פעילות השקעות" (מספר 9-15-2007) ובחוזר גופים מוסדיים "העמדת אשראי לא סחיר על ידי גופים מוסדיים - תשתית לתמיכה ניהולית, מקצועית ותפעולית" (מספר 9-16-2007), נקבעו הוראות לעניין התשתית הארגונית והתפעולית הנדרשות לתמיכה בניהול סיכוני אשראי, לרבות קביעת מדיניות ונהלים על ידי הדירקטוריון וועדות ההשקעות, חובת מינוי ועדת אשראי, חובת מינוי מנהל מערך אשראי לא סחיר ועקרונות השימוש בכלים מקצועיים להערכת סיכון האשראי הלא סחיר.

הדירקטוריון וועדת ההשקעות פועלים בהתאם לחוזרים כאמור, תוך קבלת שירות ממנהל התיק "דש השקעות מוסדיים בע"מ".

6. עמיתי הקופה

עמיתי הקופה הינם עובדים שכירים ו/או עצמאים אשר הינם הנדסאים או טכנאים אשר הארגון היציג שלהם הינו הסתדרות ההנדסאים והטכנאים או המדורגים בדרוג ההנדסאים והטכנאים.

ההצטרפות לקופה היא בין השאר ברירת המחדל של העובד, אם הוא לא מורה אחרת למעסיקו, על פי הסכמי העבודה של הסתדרות ההנדסאים והטכנאים עם המעסיקים במגזר הציבורי.

סוג עמיתים	מספר עמיתים ליום	מספר חשבונות ליום	סכום הפקדות בשנת 2008 (באלפי ₪)	סכום משיכות בשנת 2008 (באלפי ₪)	העברת זכויות נטו בשנת 2008 (באלפי ₪)
שכירים	13,630	14,171	51,264	(45,797)	(45,409)
עצמאים	1,212	1,221	2,799	(2,128)	309
סה"כ	13,816 (*)	15,392	54,063	(47,925)	(45,036)

(*) ישנם עמיתים שהם גם שכירים וגם עצמאים.

7. שיווק והפצה

במהלך שנת 2008 פעלה החברה להגברת השירות לעמיתים וכן התקשרה החברה עם משווקים פנסיונים מורשים למתן שירותי שימור לקוחות לעמיתי הקופה, אשר ביקשו לעבור לקופות מתחרות. מתוך ראייה שיווקית פעלה החברה במהלך שנת 2008 לביצוע שינויי תקנון בקופה הכוללים, בין השאר, הוראות בדבר פתיחת מסלולי השקעה נוספים בקופה ופתיחת הקופה להפקדות בגין רכיבי פיצויים. פעילות זאת הבשילה בתחילת שנת 2009 בלבד. כמו כן במהלך שנת 2008 פעלה הקופה לעריכת כנסי הסברה ומתן מידע אינפורמטיבי לעמיתי הקופה ונציגיהם במקומות העבודה השונים.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2008

8. תחרות

בשוק פועלות כ - 394 קופות גמל לתגמולים (כולל מסלולי השקעה). בעקבות חוק קופות גמל הבחירה בקופה נתונה בידי העמית. פעילות שימור העמיתים שביצעה החברה במהלך השנה, המשבר בשוק ההון, התשואות השליליות בענף והתשואה הטובה יחסית לאחרים של הקופה גרמו לירידה בהיקף ההעברות מהקופה לקופות אחרות. הקופה מיועדת להנדסאים וטכנאים ואינה פתוחה לציבור הרחב.

9. הון אנושי

החברה התקשרה עם החברה לניהול קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ לצורך שירותי תפעול משותפים לשתי החברות בשנת 2008. במסגרת התקשרות זו החברה העסיקה עובדת אחת במשרה מלאה ששימשה כעוזרת מנכ"ל החברה. מנכ"ל החברה ועובדות נוספות שעבדו עבור החברה, הועסקו על ידי ההסתדרות הכללית החדשה עבור קופת הגמל. ברבעון האחרון לשנת 2008 החליטה החברה לסיים את ההתקשרות עם קרן השתלמות ולפיכך מינתה החברה ביום 1.10.08 את עו"ד דביר כרמון כמנכ"ל החברה וביום 1.11.08 את הגבי כרמלה כהן כמזכירת חברה, עוזרת המנכ"ל כיהנה עד לתום שנת 2008 לשם חפיפה.

10. ספקים ונותני שירותים

החברה התקשרה עם בנק יהב לקבלת שירותי תפעול לקופה. תפקיד בנק יהב בשנת 2008 היה לנהל את חשבונות החברה הקופה ואת חשבונות העמיתים לפי תקנון הקופה, הוראות החברה, הדירקטוריון והוועדות שלו ובכפוף להוראות כל דין. עד לחודש דצמבר 2007 השקיע בנק יהב את כספי הקופה. החל מינואר 2008, הפסיק בנק יהב לתת לחברה שירותי השקעות. ניהול נכסי הקופה מחולק בין שלושה מנהלי השקעות: מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ ודש ניירות ערך והשקעות בע"מ.

החברה נעזרת ביועצים מקצועיים, וביניהם, מתאם השקעות, יועץ משפטי ומבקר פנים.

הקופה סחרה בניירות ערך (ברוקראזי) באמצעות פועלים סהר.

מבנה עמלות עיקריות בפעילות ניירות ערך של הקופה במהלך השנה:

פירוט העמלות העיקריות המשולמות על ידי הקופה	באחוזים/₪/\$
עמלה בגין קניה ומכירה של מניות בארץ	0.08%
עמלה בגין קניה ומכירה של אג"ח בארץ	0.04%
עמלה בגין קניה ומכירה של מק"מ	0.02%
עמלה בגין קניה ומכירה של אופציות בארץ (ליחידה)	2.5 ₪
עמלה בגין קניה ומכירה של מניות בחו"ל	0.1% משווי העסקה.
עמלה בגין קניה ומכירה של אג"ח בחו"ל	0.05%
עמלה בגין קניה ומכירה של אופציות בחו"ל (ליחידה)	\$ 3
חוזים עתידיים סחירים (FUTURES) – לחוזה	\$ 16

הקופה שילמה דמי משמרת בגין חודש מרץ 2008 בלבד.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2008

11. השקעות

כספי העמיתים מושקעים בניירות ערך סחירים ושאינם סחירים לרבות קרנות השקעה, פקדונות, אופציות וחוזים עתידיים. רוב ההשקעות מבוצעות בארץ. חלק מההשקעות הן בחו"ל, על מנת להגדיל את הפיזור הגיאוגרפי. מדיניות הקופה היא השגת תשואה אופטימלית תוך התחשבות בסיכונים הכרוכים בהשגת תשואה זו. הקופה מפזרת את השקעתה בנכסים פיננסיים מגוונים. היקף ההשקעה בכל אפיק ועיתוי ההשקעה נבחנים על פי הערכה של ההתפתחויות הכלכליות הצפויות בישראל ובעולם ואת הסיכונים השונים.

12. מימון

ככלל, הקופה אינה רשאית ליטול אשראי, לשעבד נכס מנכסיה או לערוב להתחייבות, על פי דין. יחד עם זאת, הקופה רשאית למכור ניירות ערך בחסר או להשאלם, וכן להעמיד בטוחות לצורך פעילות בנכסים נגזרים ולהלוות לעמיתה, הכל במגבלות שנקבעו בדין. בשנת 2008 הקופה לא עסקה בפעילות כמתואר למעט העמדת בטוחות לצורך פעילות בנכסים נגזרים.

13. מיסוי

- הקופה היא קופת גמל מאושרת, כהגדרתה בסעיף 47 בפקודת מס הכנסה, והיא פועלת בכפוף לתקנות מס הכנסה.
- הכנסות הקופה פטורות ממס, לפי סעיף 29(2) בפקודת מס הכנסה ובכפוף להוראות הפקודה.
- על פי סעיף 3(ח) בפקודת מס הכנסה, הכנסות הקופה מריבית שנצברה על איגרות חוב מסוימות בתקופה שבה הוחזקו בידי גוף אחר, חייבות במס.
- בשנת 2008 ניכתה הקופה בעת משיכת כספים, מס במקור בשיעור של 15% על הרווחים הריאליים שהצטברו לזכות העמית המושך, בגין הפקדותיו החל מינואר 2003 ועד דצמבר 2005 ו- 20% על הרווחים הריאליים שהצטברו לזכות העמית המושך, בגין הפקדותיו החל מינואר 2006. הרווחים האמורים החייבים במס הם רווחים שנצברו על הפקדות שמעבר לתקרה המוטבת שנקבעה.
- הקופה מגישה לרשות המסים את דוחותיה הכספיים בצירוף דוח על הכנסות החייבות במס הכנסה (בגין סעיף 3 לפקודת מס הכנסה). נתקבלו שומות סופיות עד לשנת 2006.

14. מגבלות ופיקוח על פעילות החברה

החברה כפופה לכל דין, לרבות:

- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה – 2005.
- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה – 2005.
- תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד – 1964.
- הוראות הממונה על אגף שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2008

15. הסכמים מהותיים

ראה לעיל בפרק 10 "ספקים ונותני שירותים".

הקופה התקשרה בשנת 2001 עם קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ, בהסכם להפעלת משרדים משותפים, תוך השתתפות קופת הגמל בהוצאות שכירות ואחזקה, בשיעור של 25%. כמו כן, התקשרה הקופה עם קרן ההשתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ לצורך שימוש משותף בעובדים על ידי שתי החברות. הסכם ההתקשרות האמור הסתיים ביום 31.12.08.

מידע נוסף ראה לעיל בפרק "הון אנושי".

החברה התקשרה עם מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ ודש השקעות מוסדיים בע"מ לצורך ניהול השקעותיה החל מחודש דצמבר 2007. החברה קשורה עם פועלים סהר בע"מ בהסכם למתן שירותי משמורת ניירות ערך. החברה קיבלה בתקופת הדוח גם שירותי קניה ומכירה של ני"ע מפועלים סהר בע"מ.

16. הליכים משפטיים

ראה להלן מידע על טיפול משפטי בפיגורי מעסיקים, בביאור 18 – "התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות", בדוחות הכספיים של הקופה.

17. יעדים ואסטרטגיה עסקית

ייעוד החברה הוא ניהול כספי העמיתים במטרה להגיע לרווח מירבי ברמת הסיכון שנבחרה. כל רווחי הקופה מחולקים לעמיתים. הקופה משרתת ציבור עובדים מוגדר (בעיקר הנדסאים וטכנאים), שהצטרף לקופה במסגרת הסכמי שכר.

18. צפי להתפתחות בשנה הקרובה

בתחילת שנת 2009, החלה הקופה להפעיל מסלול השקעה, "מסלול אג"ח", לפעילות באפיקים בעלי סיכון נמוך יחסית. החל מנובמבר 2008 רשאית הקופה לקבל הפקדות גם בגין רכיב הפיצויים.

19. מידע בדבר שינוי חריג בעסקי החברה

ראה סעיפים 10 ו- 18 לעיל.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח על עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2008

20. דיון בגורמי סיכון

עקב התהליך המובנה של מעבר עמיתים מקופה לקופה אחרת, התרחבות שירותי הייעוץ הפנסיוני בבנקים, ומאמצי שיווק של גופים מוסדיים אחרים, קיימת אפשרות להתגברות של העברת כספים מהקופה לקופות אחרות.

כמו כן, על רקע המשבר העולמי, נחשפה הקופה (כמו כל המשקיעים בעולם) להתרחשויות חדשות ובעייתיות אשר עדיין לא תמו. השלכותיו העתידיות של המשבר עדיין אינן ידועות, והן עשויות להשפיע על שווים של ניירות הערך המוחזקים על ידי הקופה, על יכולת הפירעון של חברות, אשר אגרות חוב שלהן מוחזקות על ידי הקופה, ואף על התנהגות העמיתים בכל הקשור למשיכות ולהעברות. המשבר העולמי עלול להשפיע גם בעקיפין על הקופה – לדוגמא דרך שינוי בשיעור הריבית. הרחבה לגבי סיכון הריבית ראה בסקירת ההנהלה בדוחות הכספיים של הקופה, פרק ו' – ניהול סיכונים בהשקעות, בחלק העוסק בסיכוני שוק. הסיכונים לעיל הם סיכונים הקיימים בענף קופות הגמל, וקשה להעריך את מידת השפעתם העתידית על הקופה.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2008

מאפיינים כלליים של החברה

קופ"ג הנדסאים וטכנאים (להלן "הקופה") הוקמה ביום 29 בינואר 1996 במסגרת הסכמי שכר בסקטור הציבורי להכללת רכיבים לפנסיה. עד ליום 31 ביולי 2007 קופת הגמל פעלה כתאגיד. החל מתאריך זה מנוהלת הקופה על ידי הנדסאים וטכנאים- חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן "החברה").

לחברה המנהלת אין הון עצמי ופעילותה היחידה הינה ניהול קופ"ג הנדסאים וטכנאים.

• הקופה סקטוריאלית ומיועדת לעמיתים הנדסאים וטכנאים או עמיתים אשר הארגון היציג שלהם הינו הסתדרות ההנדסאים והטכנאים, או המדורגים בדרוג ההנדסאים והטכנאים.

• מספר אישור מס הכנסה של הקופה הוא 157. האישור תקף עד 31 בדצמבר 2009.

• לקופה מופרשים כספים למטרת תגמולים לשכירים או תגמולים לעצמאים ופיצויים.

• שיעורי הפרשות המרביים לעמיתים שכירים על פי דין לתגמולים הם עד 7% מן השכר על ידי העובד, ו- 7.5% על ידי המעביד ופיצויים 8.33%.

• עמיתים עצמאים הם בדרך כלל עמיתים שכירים שהצטרפו לקופה (לראשונה בשנת 2002), כחלק מיישום הסכם המעבר מפנסיה תקציבית לפנסיה צוברת, ושהמעסיק מפקיד עבורם (לפי בחירתם) 7% מרכיבי שכר שנקבעו (שאינן בגינם הפרשה לפנסיה).

מידע על בעלי המניות

עמיתי הקופה הם חברים בחברה, ועל פי חוק החברות התשנ"ט – 1999, הם נחשבים כבעלי מניות ללא ערך נקוב. מספר החברים בחברה אינו מוגבל.

מסמכי היסוד

ביום 25.11.2008 אישר אגף שוק ההון הכנסת תיקונים בתקנון הקופה, שעיקרם מתן אפשרות לעמיתים להפקיד הפקדות בקופה גם בגין רכיב הפיצויים, לרבות העברת כספים מקופות גמל אחרות לתגמולים ופיצויים. בנוסף, אישר האוצר הפיכת הקופה לקופת גמל מסלולית בה ינוהלו שני מסלולים. האחד- מסלול כללי (מספרו 157), שהינו מסלול ברירת המחדל. השני- מסלול אג"ח (מספרו 1414). המסלול הנוסף החל לפעול ב- 1/1/09.

מספרי חשבונות והיקף נכסים

סך נכסי הקופה לתאריך המאזן הוא 724,163 אלפי ₪. מספר חשבונות העמיתים המנוהלים על ידי הקופה בתאריך המאזן הוא 15,392.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2008

ההתפתחויות הכלכליות במשק והשפעתן על מדיניות ההשקעות של הקופה 1. התפתחויות פיננסיות

מדד המחירים לצרכן

מדד המחירים לצרכן (המדד "בגין") עלה בשיעור של 3.7% בשנת 2008. המדד עלה בשמונת החודשים הראשונים של השנה ב- 4.3% במצטבר, ובהמשך השנה התמתנה האינפלציה עד לכדי דפלציה בחודשיים האחרונים של השנה. השיעור השנתי גבוה מהיעד שבנק ישראל הציב לאינפלציה בשנת 2008, שהיה בתחום 3% - 1%. העלייה בשיעור האינפלציה בשנת 2008 הושפעה מעלייה במחירי האנרגיה בעולם, וכן מעלייה של מחירי הסחורות, המזון וההלבשה. הירידה לקראת סוף השנה נבעה מירידה במחירי הסחורות והאנרגיה שירדו חדות ומהצפי למיתון כלכלי.

הריבית השקלית

בחודשים הראשונים של שנת 2008 הוריד בנק ישראל את הריבית משיעור של 4.25% לשיעור של 3.25%. הורדות הריבית שאפיינו את תחילת שנת 2008 נועדו לעזור למשק להתמודד עם המשבר העולמי שפרץ ב-2007. בחודשים יולי עד ספטמבר העלה הנגיד את הריבית ב-1% במצטבר בעקבות לחצים אינפלציוניים ששררו במשק (ואשר יובאו ברובם מחו"ל בעקבות עליית מחירי הסחורות), אולם החל מאוקטובר בעקבות החרפת המשבר בשווקים, נתוני מאקרו שליליים, ובעקבות עמיתיו מעבר לים, החל הנגיד בתהליך מהיר של הורדת ריבית כך שבארבעת החודשים האחרונים של השנה ירדה הריבית ב-2.5% לרמה של 1.75% בסופה.

מטבע חוץ

בהמשך למגמה שאפיינה את הדולר בשנת 2007 בה הוא נחלש מול השקל בכ-8.97%, המשיך הדולר להיחלש במחצית הראשונה של 2008 עד שביוולי נגע הדולר בתחתית של 3.23 שקל לדולר. גירעון תקציבי גדול בארה"ב, צפי להמשך ההאטה הכלכלית והמשך המשבר בנדל"ן בארה"ב בשנת 2008, וכן משבר האשראי בארה"ב אשר הביא את הבנק המרכזי של ארה"ב להוריד את שיעור ריבית – כל אלו גרמו לחולשה של הדולר מול רוב המטבעות בעולם, ומול השקל בפרט. בהמשך השנה בעקבות תהליך של חזרת כסף משווקי העולם לארה"ב ובכלל זה גם מישראל, התחזק הדולר בעולם וגם בישראל. השיעור השנתי של הייסוף בשער השקל מול הדולר היה 1.1%.

תקציב המדינה

הגירעון הממשלתי בישראל הסתכם בשנת 2008 בסך של 15.2 מיליארד שקלים, שהם כ-2.1% מהתמ"ג. חריגה של 0.5% לעומת התכנון המקורי של תקציב המדינה: 1.6% תוצר, שהם 11.5 מיליארד שקלים. בשנת 2007 שיעור הגירעון עמד על 0.02% תוצר שהם 127 מיליון ₪. ובשנת 2006 שיעור הגירעון היה 0.88% מן התוצר הלאומי הגולמי. העליה בגרעון לשנת 2008 נובעת מהקדמת הוצאות והאצת השקעות שונות מצד משרדי ממשלה לאור המשבר הגלובאלי.

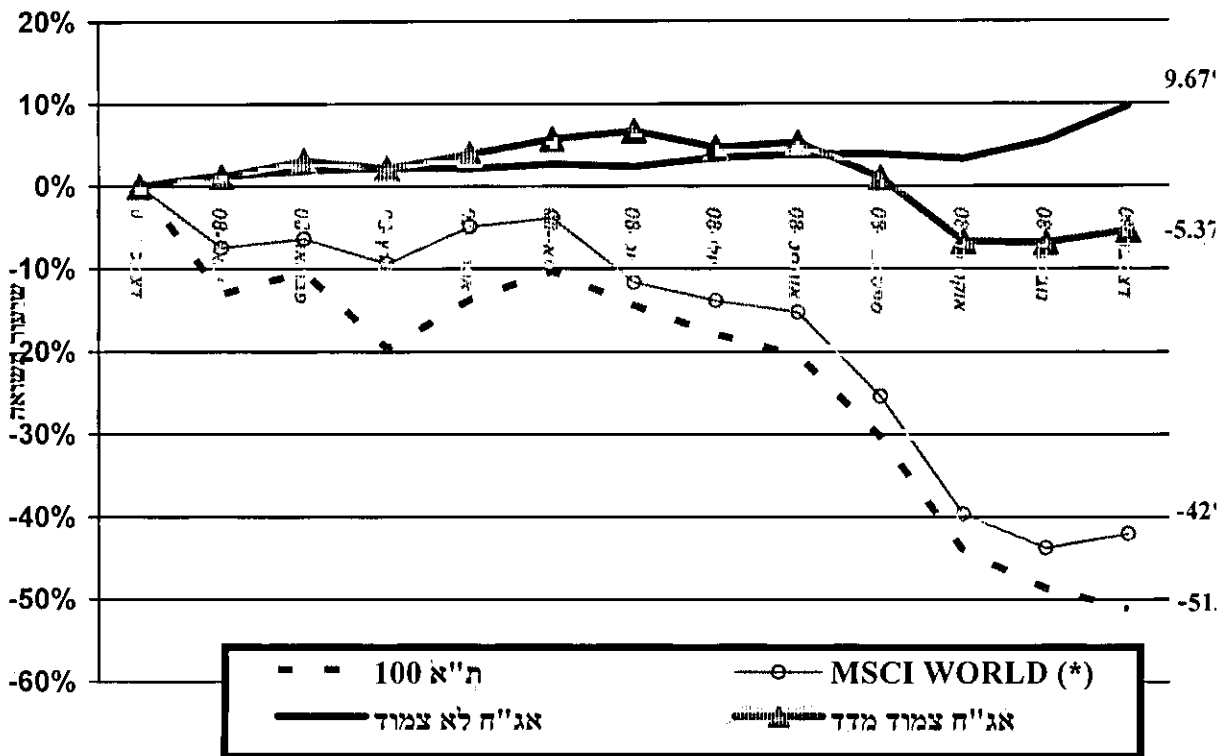
מאזן התשלומים הלאומי

בין החודשים ינואר לספטמבר 2008 ירד העודף בחשבון השוטף ל-1.6 מיליארד דולר, מ-3.3 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בעודף מבטאת גידול בגירעון בחשבון הסחורות ובחשבון ההכנסות, שקווי חלקית על ידי עלייה בעודף של חשבון השירותים ושל חשבון ההעברות השוטפות. ייצוא הסחורות והשירותים הגיע ל-62.6 מיליארד דולר בהשוואה ל-51.4 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2008

2. התפתחויות בשוק ההון

שנת 2008 התאפיינה בתשואות שליליות במרבית האפיקים. להלן תרשים המציג שינויים במדדים עיקריים בשנת 2008 (לפי הנתונים בסוף כל חודש):

(*) מדד MSCI WORLD, משקף את מדדי המניות בעולם, ומשוקלל בשווי שוק בשווקים.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2008

שוק המניות

במהלך שנת 2008 המשיך מדד המעו"ף את המפנה השלילי שהחל במחצית השניה של שנת 2007, אך בתנודתיות גדולה יותר מבעבר עקב משבר האשראי בארה"ב שהתרחש במהלך השנה. נתונים מקרו כלכליים שליליים שפורסמו בשנת 2008 בארץ ובעולם תרמו גם הם לירידות בשוק המניות בישראל. בסיכום שנתי מדד המעו"ף ומדד ת"א 100 ירדו בשיעורים של 46.19% ו- 51.14% בהתאמה. מדד מניות היתר 120 ירד בשיעור של 54.8%.

שוק אגרות החוב

במדד אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד נרשמה עליה של 9.55%. במדד אגרות החוב הקונצרניות הצמודות למדד המחירים לצרכן נרשמה ירידה בשנת 2008 בשיעור של 16.64%.

מדדי הגילון, השחר והמק"מ עלו בשיעורים של 3.75%, 12.5% ו- 5.47% (בהתאמה) בשנת 2008.

שינוי במדדים

להלן שיעורי השינוי במדדים הנבחרים:

2007'	2008	
31.39%	-46.1%	מדד המעו"ף
-8.97%	-1.1%	דולר
1.71%	-6.4%	יורו
6.69%	9.55%	אג"ח צמוד מדד ממשלתי
5.48%	-16.6%	אג"ח צמוד מדד קונצרני
4.54%	3.7%	גילון
2.41%	12.5%	שחר
4.48%	5.47%	מק"מ

גיוס הון במשק

בשנת 2008 גייס הסקטור הפרטי באמצעות הנפקות של אגרות חוב (צמודות מדד, בעיקר) ומניות סך של 16.5 ו- 3.1 מיליארד ש"ח בהתאמה. לעומת סך של 42 ו- 21 מיליארד ש"ח בהתאמה, בשנת 2007. בסיכום שנת 2008 ביצע האוצר עודף גיוס של 5.9 מיליארד ש"ח כדי להקל את המימון בשנת 2009.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2008

3. ענף קופות הגמל וקרנות ההשתלמות

היקף הנכסים הכולל של קופות הגמל וקרנות ההשתלמות הסתכם ב - 31 בדצמבר 2008 ב - 218 מיליארד שקל, לעומת 277 מיליארד שקל ב - 31 בדצמבר 2007. הירידה בהיקף נכסי קופות הגמל וקרנות ההשתלמות מוסברת בחלקה בתשואה שלילית, בשיעור ממוצע של (16.36%), שהשיגו קופות הגמל וקרנות ההשתלמות על השקעותיהן במהלך השנה החולפת, ובמשיכות העמיתים עקב המשבר העולמי.

היקף הנכסים של קופות הגמל לתגמולים בסוף שנת 2008 ירד בשיעור של 22.93% לעומת סוף שנת 2007. היקף נכסי הקופה ירד בשיעור של 18.8% באותה תקופה. התשואה הנומינלית הממוצעת ברוטו שהשיגו הקופות היתה תשואה שלילית בשיעור של 16.37%. קופת גמל הנדסאים וטכנאים השיגה בשנת 2008 תשואה נומינלית ברוטו שלילית בשיעור של 14.35%.

השיעור הממוצע של דמי הניהול בענף קופות הגמל לתגמולים בשנת 2008 היה 0.86%. השיעור השנתי של דמי הניהול שנגבו מעמיתי הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ בשנת 2008 הוא 0.34%.

4. אירועים לאחר תאריך המאזן

א. מתאריך הדוחות הכספיים ועד ליום 01/03/2009 עלה מדד ת"א 100 בשיעור של 2.80%, מדד איגרות החוב הממשלתיות בבורסה בתל אביב עלה בשיעור של 1.22% ומדד המחירים לצרכן (הידוע) ירד ב- 0.53%. בשער השקל חל פיחות בשיעור של 6.63% מול שער הדולר וריבית בנק ישראל ירדה ב - 1.75 נקודות האחוז והגיעה ל -0.75%.

בחודשים ינואר - פברואר 2009 השיגה הקופה תשואה נומינלית ברוטו של 5.16% במסלול הכללי ו - 0.91% במסלול ללא מניות.

ב. בתחילת שנת 2009, החלה הקופה להפעיל מסלול השקעה נוסף על המסלול הכללי, מסלול אג"ח, לפעילות באפיקים בעלי סיכון נמוך יחסית.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2008

5. מדיניות ההשקעות של הקופה על רקע ההתפתחויות הכלכליות

מדיניות הקופה היא השגת תשואה אופטימלית תוך התחשבות במכלול הסיכונים הניצבים בפני הקופה (כולל סיכון הנזילות). הקופה מפזרת את השקעתה בנכסים פיננסיים מגוונים. היקף ההשקעה בכל אפיק ועיתוי ההשקעה נבחנים על פי הערכה של ההתפתחויות הכלכליות הצפויות בישראל ובעולם ואת הסיכונים השונים.

שינויים רבים, חלקם קיצוניים, התרחשו בשוקי ההון, הכספים והמט"ח בארץ ובעולם בשנת 2008. בין היתר ניתן לציין את הירידות בשערי המניות והאג"ח הקונצרני בארץ, הייסוף בשער החליפין של השקל מול הדולר בתחילת השנה והמפנה בהמשך השנה, התפתחות משבר הסאב פריים למשבר עולמי הכולל מרכיבים של תופעות שליליות בשוקי ההון, במערכת הבנקאות, בשיעור הצמיחה ובמעבר למיתון, בשיעור התעסוקה ועוד.

הקופה שינתה את הרכב נכסיה לאור השינויים בשוקי ההון כאמור. להלן פירוט השינויים לפי אפיקים בסיכום שנתי:

מניות וניירות ערך אחרים סחירים - שיעור המניות וניירות הערך הסחירים האחרים מסך נכסי הקופה, ירד מ- 30.7% בתחילת השנה לשיעור של 17.9% בסוף השנה. השינוי מוסבר בעיקר בירידת ערך המניות שבתיק בעקבות המשבר בשווקים.

אג"ח סחירות - שיעורן של אגרות החוב הממשלתיות הסחירות מנכסי הקופה עלה בשנת 2008 משיעור של 21.2% בתחילת השנה לשיעור של 26.9% בסופה. באפיק הסולידי נרשמה השנה עליה חדה במחירי אגרות החוב הממשלתיות, תוך ירידה חדה בתשואה לפדיון של אג"חים אלו. עמדת מנהלי התיקים היתה כי ההאטה בפעילות הכלכלית שרשמת ברוב כלכלות העולם, תגרום בסופו של דבר לירידה במחירי הסחורות ודרך זה לירידה באינפלציה בישראל מה שאכן קרה. האטה זו נרשמה גם במשק הישראלי והביאה לצמצום הלחצים האינפלציוניים במשק, וכאמור הפכה את האפיק השקלי הלא צמוד לאטרקטיבי. על כן, מנהלי התיקים של הקרן פעלו להגדלת האפיק השקלי, ורכשו אגרות חוב שקליות (שחר וגילון) בהיקף כולל נטו של כ-67.7 מ' ש. לעומת זאת, באפיק הצמוד הממשלתי בוצע צמצום בהחזקה בעקבות הצפי להאטה עולמית על ידי מכירת אגרות חוב ממשלתיות צמודות למדד בהיקף של 28 מ' ש. נטו.

שיעורן של אגרות החוב הקונצרניות הסחירות מנכסי הקופה עלה בשנת 2008 משיעור של 12.0% בתחילת השנה לשיעור של 19.3% בסופה. הדבר נבע מרכישת אג"ח אלה כנגד הירידה במחיריהן בסכום כולל של 104.3 מיליון ש"ח (נטו).

האפיק הצמוד למט"ח - שיעורם של הנכסים הצמודים למט"ח (כולל חשיפה באמצעות חוזים עתידיים) מנכסי הקופה ירד בשנת 2008 משיעור של 13.3% בתחילת השנה לשיעור של 6.4% בסופה. הירידה מוסברת בפדיון אג"ח קונצרניות בחו"ל, ירידה בשווי מניות חו"ל ופקיעת חוזים עתידיים על שערי מט"ח

ניירות ערך לא סחירים, פיקדונות (לתקופה שמעל חודש) והלוואות - שיעורם של נכסים אלו מנכסי הקופה ירד בשנת 2008 משיעור של 26.2% בתחילת השנה לשיעור של 24.3% בסופה.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2008

מצבה הכספי של הקופה ותוצאות פעילותה

1. להלן טבלה המפרטת את השינויים בהפקדות העמיתים, במשיכותיהם ובהעברותיהם בשנה זו לעומת השנה הקודמת (באלפי ₪):

שיעור השינוי	שנת 2007	שנת 2008	
(12.44%)	61,746	54,063	הפקדות (1)
110.56%	(22,761)	(47,925)	משיכות (2)
(65.90%)	(142,857)	(48,710)	העברות מהקופה (3)
686.72%	467	3,674	העברות אל הקופה

(1) ניתן לייחס את הירידה בהפקדות לירידה במספר חשבונות העמיתים, בעקבות מעבר עמיתים לקופות אחרות ומשיכותיהם.

(2) ניתן לייחס את הגידול במשיכות לרצון של העמיתים להוציא את כספם משוק ההון, השרוי במשבר.

(3) ניתן לייחס את הירידה בהעברות מהקופה לקופות אחרות והעליה בהעברות אל הקופה, לפעולות השימור של הקופה ולתשואה הטובה של הקופה ביחס לקופות אחרות.

2. התשואה השלילית הנומינלית ברוטו של הקופה בשנה המדווחת היא (14.35%), לעומת תשואה חיובית של 9.99% אשתקד. ההפסדים שצברה הקופה בשנת 2008, נבעו בעיקר ממניות ואגרות חוב קונצרניים. ראה נתונים על התנהגות מדדים שונים וכן השוואתם לשנה קודמת, בדוח הדירקטוריון בפרק על "ההתפתחויות בשוק ההון".
מידע נוסף ראה בדוח שיעורי הכנסה בסקירת ההנהלה ב(2).

3. יתרות העמיתים בקופה, שזכאים למשיכת כספים, הינן בשיעור של 22.2% מכלל נכסי הקופה ליום המאזן (להלן - "יחס הנזילות"), (שנה קודמת 22%). בנוסף, עמיתים יכולים להעביר את כספם לקופה אחרת, גם אם אינם יכולים עדיין למשוך אותו כדין. הקופה נוהגת לממן את המשיכות וההעברות מן ההפקדות השוטפות, מתקבולים שוטפים מהשקעות הקופה, ואם צריך ממכירות בבורסה.

לצורך שמירה על יכולתה של הקופה לבצע תשלומים בכל עת מתייחסת מדיניות ההשקעות של הקופה, יחד עם שיקולי רווח וסיכון, גם ליחס הנזילות, וכן עוקבת אחר נתוני ההפקדות, המשיכות והעברת הזכויות בפועל. בדרך זו הקופה שומרת על היכולת להתמודד עם שינוי בהתנהגות העמיתים, עם העברת כספים מהקופה ועם משיכות כספים לא צפויות, אם יהיו. מדיניות ההשקעות מבוססת על השקעת חלק מהכספים בהשקעות נזילות שוטפות (פיקדונות שקליים קצרי טווח) ובאפיקים סחירים, הניתנים למימוש בהתאם לצרכי הנזילות. הקופה מחזיקה 75.7% מנכסיה בנכסים סחירים, במזומנים ובשווי מזומנים.

במסגרת מדיניות ההשקעות של הקופה, ומתוך כוונה למקסם את תשואת הקופה תוך סיכון נמוך, ועדת ההשקעות מתאימה את מח"מ הנכסים בהתאם להערכותיה לגבי השינויים הצפויים בשוק ההון, ובהתחשב בנזילות של עמיתי הקופה.

4. מאזן הקופה הסתכם ביום 31 בדצמבר 2008 ב- 724,163 אלפי ש"ח לעומת 891,619 אלפי ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007, ירידה של 18.8%.

הקיטון בהיקף המאזן בשנת 2008 נבע בעיקר מההפסדים באפיקי ההשקעה, בקיזוז הצבירה השלילית נטו של זכויות העמיתים.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2008

ניהול סיכוני שוק

כללי

הטיפול בסיכוני השוק נעשה במשולב עם הטיפול בסיכוי לרווח במסגרת תהליכי קבלת החלטות ההשקעה בקופה. הקופה מחויבת לעמוד בכללי ההשקעה שנקבעו בתקנות מס הכנסה. כללים אלו נועדו, בין היתר, להפחית את סיכוני השוק.

אחראי על ניהול סיכוני שוק

סעיף 10(א) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) תשס"ה-2005 (להלן "חוק קופות גמל") קובע כי קופת גמל תמנה מנהל סיכונים. בחוזר גמל מיום 21 בדצמבר 2005, שפירסם אגף שוק ההון, הובהר כי בכוונת האגף להתקין תקנות לענין מינוי מנהל סיכונים, תנאי כשירות שיידרשו ממנהל סיכונים והנחיות לגבי אופן פעילותו. לאור זאת, הובהר כי אין חובה למנות, בשלב זה, מנהל סיכונים. לקופה לא מונה מנהל סיכונים.

תיאור סיכוני שוק

ראה להלן, פרק "ניהול סיכונים בהשקעות" בסקירת ההנהלה. הקופה פועלת בתחום הנגזרים לא רק למטרות הגנה, אלא גם לצורך חשיפה לאפיקים, לגיוון דרכי החשיפה ולשיפור הנזילות.

מדיניות ניהול סיכוני שוק

מדיניות ניהול הסיכונים נועדה למצוא את השילוב האופטימלי לדעת החברה בין הקטנת הסיכונים בתיק הנכסים, ובין הגדלת הרווחים ממנו. מדיניות ההשקעות נקבעת על ידי ועדת ההשקעות, בכפוף להקצאת הנכסים האסטרטגית כפי שנקבעה ע"י הדירקטוריון. הקצאת הנכסים האסטרטגית קובעת את שיעורי המינימום והמקסימום להשקעה בכל אפיק ואפיק על בסיס רמת הסיכון הרצויה, נזילות עמית הקופה, ופיזור תיק הנכסים. תמהיל ההשקעות נקבע על בסיס התנאים בשוקי הכספים וההון בישראל ובעולם תוך התייחסות להתפתחויות הצפויות בשווקים אלו בטווחי זמן שונים. אחד האלמנטים החשובים במדיניות ניהול הסיכונים הינו פיזור ההשקעות באפיקים השונים. ההשקעות מפוזרות באפיקים השונים החל מרמת שווקי היעד, דרך רמת הענף ועד רמת המנפיק הבודד. בנוסף, פיזור הסיכונים מתבטא בהשקעה בטווחי פיזיון שונים. ראה עוד להלן, פרק "ניהול סיכונים בהשקעות" בסקירת ההנהלה, וכן פרק "אופן ניהול הקופה" בדוח הדירקטוריון.

השקעה בסוג השקעות חדש טעונה אישור של דירקטוריון הקופה. היקף החשיפה נקבע על ידי ועדת ההשקעות של הקופה, כפוף להחלטות הדירקטוריון. המגבלות הכמותיות על היקף החשיפות משתנות לעיתים על ידי הדירקטוריון וועדת השקעות.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2008

הפיקוח על מדיניות ניהול סיכוני שוק

כאמור בתחילת הפרק, הטיפול בסיכונים ובסיכויים נעשה במשולב ואין תיעוד מיוחד המצביע על הקשר (אם קיים) שבין המכשיר הפיננסי הנגזר ובין נכס הבסיס, מעבר לתיעוד הרגיל.

דוח בסיסי הצמדה

ראה להלן, ביאור 3 בדוחות הכספיים המבוקרים של הקופה.

פוזיציות בנגזרים

ראה להלן, ביאורים 7, 8 ו-16 בדוחות הכספיים המבוקרים של הקופה.

מידע נוסף על סיכונים

1. ראה להלן מידע על מצב חובות המעסיקים וההתחייבויות התלויות, מעקב הקופה עליהם, והסיכון הנוגע לקופה בשל כך, בביאור 18 בדוחות הכספיים המבוקרים של הקופה.

2. ראה להלן מידע על סיכון מנפיק, בפרק "ניהול סיכונים בהשקעות" בסקירת ההנהלה.

3. ראה להלן מידע נוסף על נתונים כמותיים המשפיעים על היקף החשיפה, בביאורים 4 - 8 בדוחות הכספיים המבוקרים של הקופה.

4. ראה להלן מידע על סיכון תפעולי, בדוח ההנהלה על אחריותה לדוח השנתי.

5. המידע הקבוע המוגש בישיבות הדירקטוריון וועדת ההשקעות כולל: שינוי במדדי השוק בתקופה שחלפה ממועד הישיבה הקודמת, סקירת פעילות הקופה בתקופה שבין הישיבות, פירוט ההשקעות בתעודות סל על מדדי מניות בחו"ל, הקצאת הנכסים האסטרטגית של הקופה והרכב נכסי הקופה בפועל, פירוט ההפקדות והמשיכות של עמיתי הקופה מהקופה, וכן טבלה של התשואות החודשיות שהשיגו מנהלי התיקים הפועלים עבור הקופה.

6. ככלי בקרה למניעת חריגות מכללי ההשקעה, קיים דוח מחשב המתריע אם ישנה חריגה של הקופה מכללי השקעה שנקבעו בתקנות מס הכנסה.

7. הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי

המנכ"ל ובנק יהב העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את היעילות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל ובנק יהב הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של החברה הן יעילות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

כתלק מהיערכות החברה ליישום דרישות תוזר הממונה בקשר עם יישום בקרות ונהלים לגבי הגילוי, תכהן ועדת הביקורת כועדת הגילוי של החברה האחראית לדון בליקויים שעלו במערך הבקרה הפנימית ובצורך במתן גילוי בדוחות הכספיים. למועד פרסום הדוח הכספי לא התגלו ליקויים במערך הבקרה הפנימית המחייבים מתן גילוי בדוח הכספי.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2008

8. בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך השנה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2008 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

9. אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי

אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, פרסם בחודש מאי 2007 חוזר בעניין "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי". החוזר קובע הוראות שמיועדות ליישם את דרישות סעיף 404 של ה- Sox Act (להלן – "סעיף 404"). מכח סעיף 404 פורסמו בארצות הברית הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית, וחוות דעתו של רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. לפי הוראות החוזר, תידרש הנהלת החברה להצהיר על אחריותה לקיומם ולשמירתם של בקורות פנימיות נאותות ונהלים נאותים בנוגע לדיווח הפיננסי וכן למסור את הערכתה לגבי האפקטיביות של בקורות ונהלים אלו. בחוזר נקבעו לוחות זמנים לפיהם יישום הוראת החוזר יהיה החל מהדוחות הכספיים לשנת 2009. בחודש דצמבר 2008 פרסם ממונה על שוק הון טיוטת חוזר גופים מוסדיים-119-2008 אשר בא להחליף את חוזר גופים מוסדיים 9-9-2007. עיקר השינוי הינו בדחיית מועד היישום להוראה לדוחות הכספיים לשנת 2010.

החברה מינתה צוות היגוי ליישום החוזר, וצוות לביצוע הפרוייקט וההיערכות אליו. גם הבנק מינה צוות ליישום ההיערכות הנדרשת.

החברה נערכה ליישום החוזר ובתרה משרד רואי חשבון חיצוני על מנת שיעץ, יסייע, ידריך וילווה את החברה בהערכות לביצוע הפרוייקט.

החברה נמצאת בשלב היערכות לביצוע הפרוייקט. למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2008 ביצעה החברה מיפוי של יחידות עסקיות מהותיות וכן חשבונות ותהליכים עסקיים מהותיים לדיווח הכספי והחלה בתהליך תיעוד תהליכים, מיפוי הסיכונים והבקורות הפנימיות הקיימות ברמת התהליכים והעסקאות.

לצורך יישום SOX 404, החברה תזדקק לחוות דעת על הבנק, המכונה SAS 70, הואיל ומערכות המידע העיקריות המשרתות אותה, מתופעלות על ידי הבנק. המשרד המבצע את הפרוייקט עבור הבנק (דלויט ברייטמן אלמגור זוהר) ואחראי על מתן חוות הדעת בנדון, מצוי בהליך תיעוד התהליכים, מטרות הבקרה והבקורות הקיימים באגף נכסי לקוחות בבנק יהב ומיועדים לשירות קופות הגמל.

כן תתבקש חוות דעת על מנהל ההשקעות, המכונה Agreed Upon Procedure, המבוצעת על ידי רואה חשבון חיצוני מטעם מנהל ההשקעות..

10. מדד ניהול סיכונים

על פי הוראת אגף שוק ההון, החברה נדרשת לחשב ולדווח מדי חודש את מדד Historical Simulation based Value at Risk - HS-STD (ערך בסיכון על בסיס סימולציה היסטורית) עבור הקופה. המדד יוצר סימולציה היסטורית המחשבת את הסיכון של תיק ההשקעות הנוכחי של הקופה, אילו היה נחשף לאירועים שהתרחשו בשוק בעבר. תחילת יישום החוזר נדחתה לחודש מרץ 2009.

כמו כן, אגף שוק ההון כבר מפרסם באינטרנט מדדי סיכון שונים, שהוא מחשב ביחס לכל קופה, לרבות הקופה שהיא נשוא דוח זה.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2008

פרטים על חברי הדירקטוריון

תאריכים אחרים בהם משמש כדירקטור	התפקידים בהמשך השנים האחרונות	השכלה	נתינות	מען	שנת לידה	מספר תעודת זהוי	שם ומשפחה
קרן השתלמות הנדסאים וטכנאים	יו"ר אגף לאיגוד מקצועי, סגן יו"ר ההסתדרות הכללית החדשה, מנכ"ל קרן השתלמות טכנאים, ויו"ר הסתדרות הטכנאים	טכנאי מטלורגיה וחומרים	ישראלי	אביגדור 7/10 ת"א	1939	0037468	שלמה שני (*)
לא	מנהל אגודת בית הנדסאי והטכנאי	הנדסאי אלקטרוניקה	ישראלי	עקלתון 13ב' הוד השרון	1930	001215631	מאיר לאופר
קרן השתלמות הנדסאים, מועדון הוט, מועדון צרכנות	יו"ר חטיבת המגזר העסקי בהסתדרות הנדסאים	טכנאי תעשייה וניהול, השכלה אקדמית חלקית	ישראלי	מוריץ דניאל 38 ת"א	1948	08875148	שלמה פרלוב (*)
לא	פנסיונר	טכנאי תעשייה וניהול	ישראלי	בוסתנאי 32 ירושלים	1930	001989862	אברהם שוטלנד סיים תפקידו ב-5/08
לא	מזכיר חטיבה בהסתדרות הנדסאים	הנדסאי תשל	ישראלי	מבוא שיבולת 3 יהוד	1949	4504304	יהודה מנור (*)
לא	פנסיונר	אקדמאי הנדסאי	ישראלי	משה קול 64/2 י-ם	1932	2445880	שלמה ארזי (*)
קופיץ שדות, קרן השתלמות סמדר, ומועדון הוט	מזכיר חטיבת הסקטור הציבורי בהסתדרות הנדסאים וממלא מקום יו"ר הסתדרות הנדסאים	טכנאי מכונות	ישראלי	ברזילי 3 קרית ים	1947	001185305	יצחק שטיינר (*)
לא	יו"ר הסתדרות הנדסאים מחוז חיפה והצפון	הנדסאי אלקטרוניקה	ישראלי	גורדון 3 קרית מוצקין	1948	006079008	אסף פורת (*)
קרה"ש הפקידים, קופיץ אקדמאים	ייעוץ אקטוארי ופנסיוני	CIA, MA	ישראלי	בראזיל 12 ת"א			וייסברג לינה
לא	מנכ"ל חבי גרניט מערכות שבר ויחסי עבודה	BA מדעי התנהגות	ישראלי	שנת היובל 61 הוד השרון	1946	30081533	שלום גרניט

(*) דירקטור/ חבר הנהלה ביחידות סמך שונות של הסתדרות הנדסאים.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2008

פרטים על חברי הדירקטוריון (המשך)

שם ומשפחה	חברות בוועדת הדירקטוריון	נציג חיצוני	תאריך התחלת כהונה כדירקטור	התעסקות עיקרית נוספת	עובד התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין	בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד
שלמה שני	השקעות	לא	1/96	יו"ר הסתדרות הנדסאים	עובד ההסתדרות	לא
מאיר לאופר	השקעות	לא	1/96	מנהל אגודת בית הנדסאי והטכנאי	לא	לא
שלמה פרלוב	השקעות	לא	1/96	יו"ר חטיבת המגזר העסקי בהסתדרות הנדסאים	עובד ההסתדרות	לא
אברהם שוטלנד	ביקורת	כן	6/96	פנסיונר	לא	לא
יהודה מגור	ביקורת	לא	1/96	מזכיר חטיבה בהסתדרות הנדסאים	עובד ההסתדרות	לא
שלמה ארזי	ביקורת	כן	1/96	פנסיונר	לא	לא
יצחק שטיינר		לא	3/03	מזכיר חטיבת הסקטור הציבורי הסתדרות הנדסאים וממלא מקום מזכ"ל הסתדרות הנדסאים	עובד ההסתדרות	לא
אסף פורת		לא	2/96	יו"ר הסתדרות הנדסאים מחוז חיפה והצפון	עובד ההסתדרות	לא
וייסברג לינה	השקעות	כן	7/07	יועץ אקטוארי	לא	לא
שלום גרניט	ביקורת	כן	10/07	מנכ"ל חב' גרניט מערכות שבר ויחסי עבודה	לא	לא

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2008

פרטים על חברי הדירקטוריון (המשך)

שם ומשפחה	שם	שנת ישיבות דירקטוריון	שנת ישיבות ועדת השקעות	שנת ישיבות ועדת ביקורת
שלמה שני	שלמה שני	8	24	
מאיר לאופר	מאיר לאופר	4	25	
שלמה פרלוב	שלמה פרלוב	6	22	
אברהם שוטלנד	אברהם שוטלנד	4		6
יהודה מנור	יהודה מנור	5		6
שלמה ארזי	שלמה ארזי	6		7
יצחק שטיינר	יצחק שטיינר	5		
אסף פורת	אסף פורת	6		
וייסברג לינה	וייסברג לינה	5	25	
שלום גרניט	שלום גרניט	5		7
מס' ישיבות שהתקיימו		9	27	8

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2008

פרטים על נושאי משרה בכירים בחברה

תאריך התחלת כהונה	נסיון עסקי בחמש שנים אחרונות	השכלה	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין	תפקיד בחברה או בעל עניין קשורה	תפקיד בחברה	שנת לידה	ת.ז.	שם ומשפחה
1/96	מזכיר קרן השתלמות הנדסאים ומנכ"ל הקופה	תואר שני במדעינות ציבוריות, ותואר ראשון כלכלה וניהול	לא	מזכיר קרן השתלמות הנדסאים וטכנאים	מנכ"ל	1958	55088603	רוני בלום
1/96	יו"ר אגף לאיגוד מקצועי, סגן יו"ר ההסתדרות, מנכ"ל קרן השתלמות הנדסאים וטכנאים ויו"ר הסתדרות הנדסאים	טכנאי מטלורגיה וחומרים	לא	מנכ"ל קרן השתלמות הנדסאים וטכנאים	יו"ר דירקטוריון	1939	00307768	שלמה שני
4/97	יועץ פיננסי וביקורת פנים בנופים פרטיים	MA בכלכלה ומנהל עסקים	לא	אין	מבקר פנים	1935	00038760	אברהם ששון
11/08	עצמאי - יועץ וליווי גופים מוסדיים	B.L.L	לא	משרד לקוחות בקרן ההשתלמות להנדסאים וטכנאים	מנכ"ל	1974	027384593	דביר כרמון

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
דוח הדירקטוריון לשנת 2008

גמול דירקטורים

שכר הדירקטורים שהם נציגים חיצוניים שולם על פי תעריף של 1,060 ש"ח לא כולל מע"מ לכל ישיבה של הדירקטוריון ושל ועדותיו בתחילת השנה, ומאפריל משולם סך 1,590 ש"ח לא כולל מע"מ לישיבה. כמו כן שולם גמול שנתי בסך של 25 אלפי ש"ח לא כולל מע"מ (הסכומים נכונים לתאריך המאזן).
השכר לדירקטורים (כלול בדמי הניהול), הסתכם בשנת 2008 ב - 188 אלפי ש"ח.

תנאי שכר

שם מקבל התשלום	תפקידו בחברה	פירוט התשלומים ששולמו בשנת 2008 (באלפי ₪)	פירוט ההתחייבויות לתשלומים שקיבלה על עצמה החברה
ריימונד שולמית	עוזרת מנכ"ל	274	120 אלפי ₪ הפרשה לחופשה ולמחלה

רואה החשבון המבקר :

משרד גולדברג פרושן ושות'

מענו – יבנה 31 תל אביב

שם השותף האחראי- עמוס פרושן

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2008

אופן ניהול הקופה

דירקטוריון החברה התכנס במהלך שנת 2008 9 פעמים. מטעם הדירקטוריון פועלות ועדת השקעות וועדת ביקורת. חברי הוועדות הם חברי הדירקטוריון. ועדות הדירקטוריון נוהגות להגיש דיווח שוטף לדירקטוריון על פעילותן. בישיבות הדירקטוריון והוועדות משתתפים גם בעלי תפקידים אחרים בקופה.

לקופה מבקר פנים. ועדת הביקורת מאשרת את תכנית עבודתו של מבקר הפנים. ועדת הביקורת דנה בממצאיו, במסקנותיו ובהמלצותיו של המבקר.

הדירקטוריון קובע את מדיניות הקצאת הנכסים הכוללת. מדיניות זו מביאה בחשבון (בין היתר) את דרגות הסיכון שהשקעות הקופה יתבצעו על פיהן. המדיניות האמורה מתייחסת לאילו אפיקים להשקיע ומה השיעור המינימלי והמכסימלי להשקעה בכל אפיק. ועדת ההשקעות מתווה את מדיניות ההשקעות בפועל במשך השנה, במסגרת המדיניות שקבע הדירקטוריון, ובהתחשב בפרמטרים מקרו-כלכליים ובתנאי השוק המשתנים. בדיוני ועדת ההשקעות מתקבלות לעיתים גם החלטות בנוגע להשקעות ספציפיות.

הקופה נעזרת במתאם השקעות. המתאם השתתף באופן פעיל בדיוני ועדת ההשקעות, תרם לגיבוש מדיניות ההשקעות, סייע לקבל החלטות בנוגע להשקעות, שמר על קשר מתמיד עם הנהלת הקופה ועם מנהלי ההשקעות והנחה את מנהלי ההשקעות הן בנוגע לביצוע עסקאות ספציפיות והן בנוגע למדיניות השקעות כוללת. כל הנחיות היועץ נעשו בכפוף למדיניות ההשקעות כפי שקבעו, כאמור, דירקטוריון החברה וועדת ההשקעות. מנהלי ההשקעות שומרים על קשר שוטף עם המתאם ועם חלק מחברי ועדת ההשקעות כדי לעדכןם וכדי להתייעץ עמם בקשר להחלטות שוטפות בנוגע להשקעות.

מנהלי ההשקעות יישמו את מדיניות הדירקטוריון ואת החלטות ועדת ההשקעות. והשקיעו בניירות ערך ספציפיים על יסוד עבודות וניתוחים כלכליים, ובכפוף למדיניות ולהנחיות האמורות.

תחום ההשקעות מנוהל על ידי שלושה גופים חיצוניים (מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ ודש ניירות ערך והשקעות בע"מ), שתפקידם לבחור את הנכסים שיוחזקו, בכפוף להוראות ועדת השקעות. הנכסים נשארו במשמרת בפועלים סהר.

בנק יהב מעניק לקופה שירותי תפעול. הבנק פועל בהתאם ובכפוף להוראות כל דין, הוראות החברה, הדירקטוריון והוועדות שלו, המנהל הכללי של החברה ויועציה המקצועיים. הבנק מנהל את חשבונות העמיתים, הקופה והחברה. כמו כן, פועל הבנק על פי הוראות החברה בכל הנוגע למשיכות עמיתים, לביצוע תשלומים לספקים, לנותני שירותים, לעובדים של הקופה ולצדדים שלישיים אחרים.

נציגי בנק יהב ונציגי מנהלי ההשקעות מוזמנים להשתתף בישיבות דירקטוריון החברה וועדותיו לפי הצורך. בכל ישיבה של ועדת ההשקעות או של הדירקטוריון מוגשת סקירה כללית על הפעילות שבוצעה מאז כינוס הישיבה הקודמת, כולל דיווח על יישום החלטות מאותה ישיבה. וסקירה על מצב שוק ההון רחב ועל מצב תיק ההשקעות של הקופה בפרט.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ דוח הדירקטוריון לשנת 2008

מבקר הפנים

החל משנת 2008, נדרשת החברה, על פי הוראות אגף שוק ההון, להרחיב את מערך הביקורת הפנימית שלה על ידי הוספת שעות ביקורת, עריכת סקר סיכונים בכל תחומי פעילות הקופה, ביסוס תוכנית עבודה רב שנתית, הסדרת פעילות מערך הביקורת הפנימית בנהלי עבודה כתובים ועוד. החברה החליטה לפני כשנה, כי מתחילת שנת 2009 תבוצע עבודת הביקורת, ע"י מבקר פנים משותף לחברה ולחברה לניהול קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים בע"מ, וזאת במטרה לייעל את עבודת הביקורת ולהגדיל את היקף שעות הביקורת הפנימית. החברה הגדירה תוכנית ביקורת שנתית ורב שנתית (אשר עתידה לגדול ולהתעדכן החל משנת 2009), בנוסף התקשרה עם משרד ארנסט יאנג שעתידי ללוות את פרויקט SOX 404 ובמסגרת זו לבצע ביקורת על בקורות המפתח בתהליך הכנת הדוחות הכספיים. במקביל, בהתאם להסכמות עם נותני שירותים חיצוניים – מנהלי התיקים, מנהל התפעול, ונותני שירותי הברוקראז' וקסטודיאן עתידה החברה לקבל דוחות ביקורת, על-פי תוכנית שסוכמה מראש, בהיקף של מאות שעות עבודה. במקביל לכל אלה, פנתה החברה לאגף שוק ההון בבקשה להקלה בהיקף שעות הביקורת.

נוהל השימוש בזכויות הצבעה

כדי להבטיח את קידום ענייני העמיתים ומימוש מלא של הזכויות הנלוות לנכסיהם, ייפתח הקופה את כוחו של מתאם ההשקעות של החברה מטעם בנק יהב, לייצג את האינטרסים של הקופה באסיפות הכלליות של בעלי המניות בחברות שהקופה מחזיקה במניותיהן. ועדת ההשקעות של הקופה, גיבשה קריטריונים להצבעה בנושאים העיקריים המובאים לדיון באסיפות הכלליות. אחת לשנה מתקיים דיון בנוגע לנוהל זה, במסגרת דיוני ועדת ההשקעות.

מתאם ההשקעות בוחן את כל האספות שיש לקופה זכות הצבעה בהן. הקופה משתתפת באסיפות שבהן הצעת החלטה המובאת לאישור עשויה להשפיע על ענייניהם של העמיתים בקופה או כאשר מובאות לאישור האסיפה עסקאות עם בעלי עניין. הקווים העיקריים המנחים את הצבעת הקופה הם טובתם של עמיתי הקופה, התאמת הנושא העולה לדיון לתקנות המחייבות בעניין וסבירות העלויות והעסקאות נשואות הדיון. חברת "פועלים סהר בע"מ" מעבירה לחברה מידע לגבי האסיפות הכלליות והמלצות הצבעה. מתאם ההשקעות שולח לחברת "פועלים סהר בע"מ", את החלטות החברה על-בסיס הקריטריונים שגיבשה ועדת ההשקעות ופועלים סהר, באמצעות עורכי דין מיופי כוח, משתתפת ומצביעה בשם החברה באסיפות כלליות. ועדת ההשקעות של הקופה מקבלת ממתאם ההשקעות דיווח מידי חודשיים לפחות, לגבי השתתפות הקופה באסיפות הכלליות ואופן הצבעתה בהן.

הקופה השתתפה במהלך שנת 2008 ב- 119 אסיפות.

מידת השפעתה של הצבעת הקופה קטנה יחסית, עקב שיעור המניות הנמוך מתוך סך המניות המונפק, המוחזק על ידה.

**הנדון: דוח רואי החשבון המבקרים לעמיתים של
הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ**

ביקרנו את חמאזן המצורף של הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן - "החברה") ליום 31 בדצמבר 2007 ו- 2007 ואת דוחות רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008 ולתקופה שמיום 1 באוגוסט 2007 ועד ליום 31 בדצמבר 2007. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולות של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידח סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים והצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הקופה וכן הערכת נאותות התצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, מכל הבחינות המהותיות בהתאם לכללי החשבונאות, הדיווח והעריכה אשר נקבעו לגבי קופות גמל והנחיות אגף שוק החון, ביטוח וחיסכון באוצר, את מצבה הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר 2008 ו- 2007 ואת תוצאות פעולותיה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008 ולתקופה שמיום 1 באוגוסט 2007 ועד ליום 31 בדצמבר 2007.

כמוסבר בבאור 2, הדוחות הכספיים מוצגים בסכומים מדווחים, בהתאם להוראות אגף שוק החון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 וכללי החשבונאות המקובלים בקופות הגמל.

גולדברג פרושן ושות'
רואי חשבון
תל אביב, 30 במרץ, 2009.

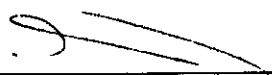
הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

הצהרת מנכ"ל

אני, דביר כרמון, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2008 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות של החברה המנהלת לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של החברה המנהלת; וכן-
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. הערכנו את היעילות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח, בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע במהלך התקופה המכוסה בדוח, שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

דביר כרמון, מנכ"ל

16/3/09
תאריך

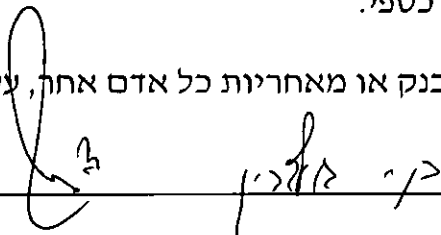
הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

הצהרת בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ, מצהיר כי:

1. סקר את הדוח השנתי של הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2008 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתו, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתו, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות של החברה המנהלת לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. הבנק ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של החברה המנהלת; וכך-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס ל החברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח, בהתבסס על הערכתנו; וכך-
(ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע במהלך התקופה המכוסה בדוח, שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכך-
5. הבנק ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריות הבנק או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ
נותן שירותי תפעול

16669
תאריך

ההנדסאים והטכנאים – חברה לניהול קופות גמל בע"מ

**מאזנים
שכומים מדווחים
(באלפי שקלים חדשים)**

<u>ליום</u> <u>31/12/07</u> (מבוקר)	<u>ליום</u> <u>31/12/08</u> (מבוקר)	<u>באור</u>	<u>נכסים</u>
			<u>רכוש שוטף</u>
-	267		מזומנים בכנקים
188	81		חייבים - קופת הגמל
3	14		הוצאות מראש
<u>191</u>	<u>362</u>		סך כל הנכסים
			<u>התחייבויות והון עצמי</u>
			<u>התחייבויות שוטפות</u>
86	270		חוצאות לשלם לעתני שרותים
<u>105</u>	<u>92</u>		התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד
191	362		סך כל ההתחייבויות
<u>-----</u>	<u>-----</u>		
		5	<u>הון עצמי</u>
<u>-----</u>	<u>-----</u>		
<u>191</u>	<u>362</u>		סך התחייבויות והון עצמי

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

בנק יחב לעובדי המדינה בע"מ
נותן שירותי תפעול

דביר כרמון
מנכ"ל

שני שלמה
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים

ההנדסאים והטכנאים – חברה לניהול קופות גמל בע"מ

דוחות רווח והפסד

סכומים מדווחים

(באלפי שקלים חדשים)

<u>לתקופה</u>	<u>לשנה</u>		
<u>מ - 1/8/07</u>	<u>שנסתיימה</u>		
<u>עד</u>	<u>ביום</u>		
<u>31/12/2007</u>	<u>31/12/2008</u>	<u>באור</u>	
<u>(מבוקר)</u>	<u>(מבוקר)</u>		
		6	<u>הכנסות</u>
861	3,151		דמי ניהול מקופת הגמל
-----	-----		
		7	<u>הוצאות דמי ניהול</u>
149	291		הוצאות שכר ונלוות
12	192		דמי גמולים לדירקטורים וחברי ועדות
533	1,093		עמלת ניהול בנק יהב
-	1,080		דמי ניהול תיק השקעות
			מקצועיות :
22	-		ייעוץ השקעות
20	33		ביקורת חשבונות
30	111		יעוץ משפטי
9	41		שרותים מקצועיים
25	75		מבקר פנימי
-	46		ביטוחים
10	15		ימי עיון והשתלמויות
-	4		אגרות
8	17		שכר דירה ואחזקת משרד
35	102		פרסום ושיווק
<u>8</u>	<u>51</u>		הוצאות אחרות
861	3,151		סך הוצאות
-----	-----		
-	-		הכנסות בניכוי הוצאות

(*) למידע נוסף על הוצאות ניהול הקופה, ראה באור 15 בדוחות הכספיים של הקופה.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

ביאור 1 - כללי

א. הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ מנהלת את קופ"ג הנדסאים וטכנאים.

קופ"ג הנדסאים וטכנאים הינה "קופת גמל ענפית" כהגדרתה בחוק קופות הגמל ומיועדת לעמיתים שכירים אשר הארגון היציג שלהם הינו הסתדרות ההנדסאים וטכנאים, או המדורגים בדרוג ההנדסאים והטכנאים.

ב. הגדרות:

בדוחות כספיים אלה:

1. החברה – חברה לניהול הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.
2. הקופה – הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ.
3. צדדים קשורים - כמשמעותם בתקנות מס הכנסה.
5. מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
6. אגף שוק ההון - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון שבמשרד האוצר.
7. חוק קופות הגמל - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) – התשס"ה, 2005.
8. תקנות מס הכנסה - תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) - תשכ"ד - 1964.

ביאור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית

עיקרי המדיניות החשבונאית, אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים באופן עקבי, הינם כדלקמן:

א. כללי

הדוחות נערכו על פי הכללים החשבונאיים המקובלים המחייבים לצורך עריכת דוחות כספיים, ועל פי חוזר גמל מספר 20-2-2005. בדוחות הכספיים לא נכלל דוח על השינויים בהון העצמי, הואיל ואין לחברה הון עצמי.

ב. מטבע הפעילות וההצגה

הדוחות הכספיים מוצגים באלפי שקלים חדשים.

ג. מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים בבנקים כוללים פיקדונות בבנקים שתקופת פירעונם בעת הפקדתם אינה עולה על שלושה חודשים.

ד. ההכרה בהכנסות והוצאות

הכנסות והוצאות רשומות בדוח הכנסות והוצאות על בסיס צבירה.

ה. פעולות הקופה ונכסיה

החברה מנהלת בנאמנות לטובת עמיתי הקופה, בתמורה לדמי ניהול, את הקופה. נכסיה והתחייבויותיה של הקופה מנוהלים, על פי הוראות החוק המתייחסות, בנפרד מחשבונות החברה ואין לחברה בעלות עליהן או התחייבות לתשואה לעמיתהן. לפיכך לא נכללו פעולות הקופה ונכסיה בדוחות הכספיים.

חברה לניהול הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

ביאור 2 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. אימוץ של תקני (IFRS)

אין תיקון מהותי בדוחות הכספיים, שיש לבצעו, על מנת שהדוחות ייחשבו כדוחות שנערכו על פי תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן – תקני IFRS), ולפיכך גם לא הוצגה בביאור התאמה בין דיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל לדיווח לפי תקני IFRS.

באור 3 - נותני שירותים עיקריים

תחום ההשקעות מנוהל על ידי שלושה גופים חיצוניים (מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, אקסלנס נשואה ניהול השקעות בע"מ ודש ניירות ערך והשקעות בע"מ), שתפקידם לבחור את הנכסים שיוחזקו, בכפוף להוראות ועדת השקעות.

הנכסים מוחזקים במשמרת בפועלים סהר.

בנק יהב מעניק לחברה שירותי תפעול. הבנק פועל בהתאם ובכפוף להוראות כל דין, הוראות החברה, הדירקטוריון והוועדות שלו, המנהל הכללי של החברה ויועציה המקצועיים.

הבנק מנהל את חשבונות העמיתים, הקופה והחברה. כמו כן, פועל הבנק על פי הוראות החברה בכל הנוגע למשיכות עמיתים, לביצוע תשלומים לספקים, לנותני שירותים, לעובדים של הקופה ולצדדים שלישיים אחרים.

באור 4 – חייבים קופת הגמל

יתרת החובה של הקופה נובעת מהכנסות לקבל מן הקופה, בגין הוצאות שנצברו וטרם שולמו, בניכוי הוצאות ששולמו מראש, בקיזוז העברה כספית מן הקופה, לצורך תשלום הוצאות החברה בגין ניהול הקופה, הואיל ולחברה אין הון עצמי.

באור 5 – הון עצמי

החברה פטורה מחובת קיום הון עצמי, על פי הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה – 2005.

חברה לניהול הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

באור 6 – הכנסות מדמי ניהול

הכנסות החברה נובעות מדמי הניהול שהחברה גובה מעמיתי הקופה, לפי סכומן בפועל של הוצאות הניהול השונות. החברה היא קופת גמל ענפית הגובה דמי ניהול לפי הוצאותיה בפועל. היות וכך, החברה גובה מהקופה דמי ניהול ע"פ הוצאותיה בפועל, ובכפוף לשיעור המירבי שיקבע על פי הוראות כל דין.

באור 7 – הוצאות דמי ניהול

החברה רושמת בספריה הוצאות דמי ניהול על בסיס מזומן. הפרשות להוצאות לשלם ולהוצאות מראש נערכות לצרכי דיווח כספי בלבד, במסגרת הכנת הדוחות הכספיים. ההפרשות חושבו לפי חלק יחסי של התקציב השנתי או של ההוצאה בשנה קודמת.

באור 8 – מידע נוסף

מידע נוסף לגבי קופ"ג הנדסאים וטכנאים, ראה בדוחות הכספיים של הקופה שפורסמו בנפרד.

ביאור 9 - תהליכי חקיקה ותקינה

אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי

אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, פרסם בחודש מאי 2007 חוזר בעניין "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי". החוזר קובע הוראות שמיועדות ליישם את דרישות סעיף 404 של ה- Sox Act (להלן – "סעיף 404"). מכח סעיף 404 פורסמו בארצות הברית הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית, וחוות דעתו של רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. יישום הוראות חוזר זה מחייב פיתוח והקמה של מערכות תשתית של בקורות פנימיות. יישומו המלא של החוזר בדוח השנתי של גוף מוסדי, החל מהשנה שתסתיים ביום 31 בדצמבר 2009. טיוטת חוזר של אגף שוק ההון שפורסמה ביום 7 בדצמבר 2008, דחתה בין השאר את יישומו המלא של החוזר, לשנה שתסתיים ביום 31 בדצמבר 2010. החברה פועלת ליישום ההוראות כאמור לעיל. פרוט נוסף ראה בסעיף 9 לפרק מידע נוסף על סיכונים, בדוח הדירקטוריון. ראה גם ביאור תהליכי חקיקה ותקינה בדוח הכספי של קופת הגמל.